



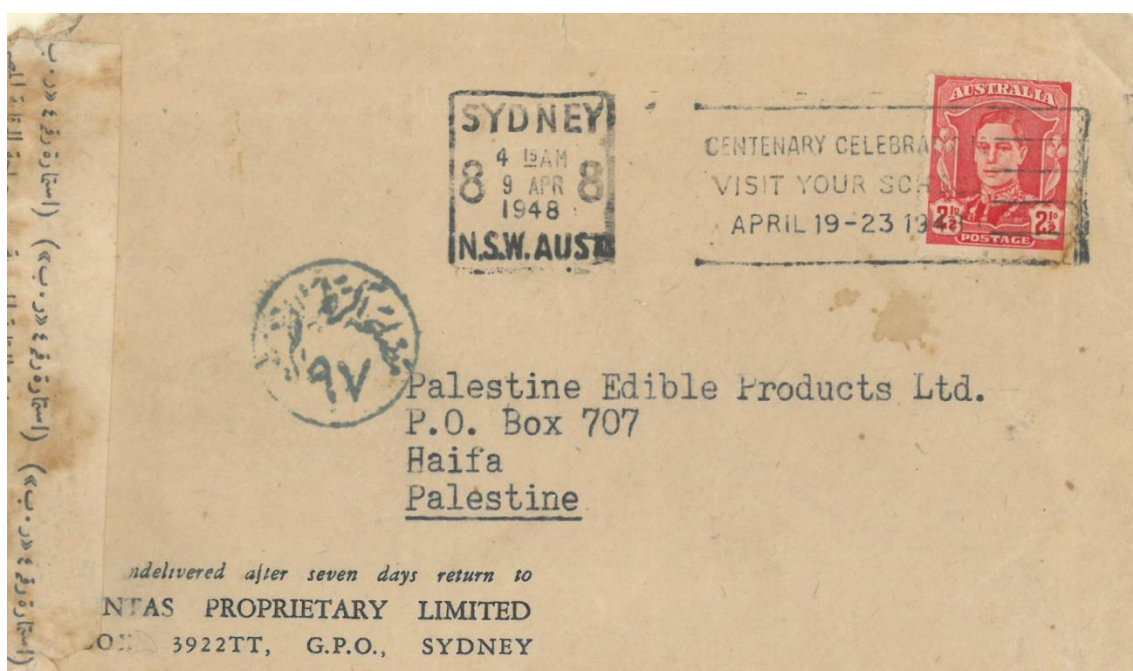
לורנס פישר

"מה קרה? אין טיסות?"

ניוזלטר מספר 48

אני מקשיב לעיתים קרובות ל-daily briefing של האזרחים לגבי המלחמה והם תמיד פותחים עם ספירת הימים שאנו בתוך המלחמה, וכמו כולנו עצוב לי שלא השגנו את המטרה ולא רואים את הסוף לפנינו. זוכרים שבתחילת המלחמה, אי שם ב-2023, חברות תעופה הפסיקו את טיסותיהן לישראל? אז כך היה גם במלחמת השחרור וזה הביא אותי לניוזלטר הפעם. לפני שאמשיך, אני משקיע הרבה משאבים ומאמצים להביא תוכן מעניין, אז אם מישהו רוצה לקנות לי כוס קפה, אחד או שניים, אז יש קישור בסוף הניוזלטר, של אתר ko-fi.

עד 1948 שלטו הבריטים באיזורינו תחת מנדט שניתן להם בשנות העשרים על ידי חבר העמים. ב-1947 הרימו הבריטים ידיים והכריזו שהמנדט יסתיים ב-15 במאי 1948. כולם ידעו שהיום הזה יגיע כי הבריטים אמרו שיוציאו את כוחותיהם, היה מספיק להם, שלוש שנים לאחר סיום מלחמת העולם השנייה, מי לא יבין אותם. אחת ההנחיות שהוטלו על הבריטים היה להכין את הישוב לממשל עצמאי וזה כלל גם מתן שירותי דואר. הבריטים הכריזו לכל העולם ואחותו שהחל מה-25 לאפריל 1948 לא יהיו שירותי דואר אוירי עם המנדט הבריטי בפלשתינה ושלא ינסו לשלוח מכתבים. כולם ידעו שהולכת לפרוץ כאן מלחמה גדולה, כי הערבים הכריזו על כך וכבר מתחילת אפריל כל מכתב שהגיע לקהיר, על מטוס שמתימר אח"כ להגיע ללידה (לוד) שבפלשתינה, הורד מהמטוס ועבר צנזורה, הרי כך עובד ריגול! כאן יש דוגמא למכתב מאוסטרליה שעבר בדיקה של הצנזורה המצרית.



כמובן שמדינות רבות, כולל ארצות הברית, הפסיקו את טיסותיהן לפלשתינה וכתוצאה מכך בוטלו גם שירותי הדואר שלהן. המצב הותיר משפחות, חברים ועסקים ללא תקשורת, מבודדים מהתמיכה והחדשות שהם זקוקים להם נואשות. עבורינו הבידוד הזה לא היה רק אתגר לוגיסטי אלא נסיגה רגשית ואסטרטגית עמוקה. אל תשכחו שהאמריקאים הטילו אמברגו על מכירת נשק לישראל, אמברגו שנמשך עד אחרי מלחמת ששת הימים! אהיה קצת ציני לרגע אבל הרבה ישיבות כאן קיבלו כספים יעודיים להם מקהילות בארה"ב וזה הווה גם איום קיומי יום יומי!

מתוך הכרה בצורך הדחוף בקווי תקשורת ואספקה אמינים, הוקם על ידי הסוכנות היהודית בניו יורק ארגון בשם (Palestine Emergency Delivery Inc. (PEDI, עם משימה יחודית: לספק אספקה חיונית ולתחזק קווי תקשורת לקהילה היהודית הנצורה. מטרתו הייתה לספק חבל הצלה לאוכלוסייה היהודית על ידי הבטחת משלוח דואר, סיוע רפואי ואספקה קריטית אחרת. עם זאת, PEDI עמדה בפני משימה לא פשוטה והיא מציאת דרך לנווט דרך המחסומים הגיאופוליטיים ולמלא את משימתה בהצלחה. באתגר זה, ארגון PEDI נזקק ליותר מסתם תמיכה לוגיסטית; הוא היה זקוק לבעל ברית שיבין את המטרות הפוליטיות וההומניטריות של משימתם. יאן מסריק, הדיפלומט הצ'כוסלובקי המכובד ובנו של אביה המייסד של צ'כוסלובקיה, טומאס מסריק, התגלה כתומך ברעיון. הוא היה ידוע בחוכמתו הדיפלומטית וברוחו ההומניטרית, השפיע רבות על היחסים הבינלאומיים והיה מאוד סימפטי לעניין הציוני

בתמיכתו של מסריק, מצא ארגון PEDI שותף בחברת התעופה הצ'כית, צ'כיה איירליינס (Aerolinie Státní Československé) או ČSA) שהייתה אחת מחברות התעופה הוותיקות בעולם, נוסדה ב-1923, וידועה מאוד באמינותה. למרות השינויים הפוליטיים בצ'כוסלובקיה בעקבות ההפיכה הקומוניסטית, המשיכה חברת התעופה הצ'כית להרחיב את פעילותה הבינלאומית.

תוך מינוף השפעתו של מסריק והמחויבות ההומניטרית של חברת צ'כיה איירליינס, פנה ארגון PEDI לחברת התעופה עם הצעה נועזת. הרעיון היה להשתמש במומחיות ובמשאבים של צ'כיה איירליינס כדי להקים דואר אוויר אמין ואספקת שירות משלוחים לישראל. מתוך הבנת הצורך ההומניטרי וההשפעה הפוטנציאלית של מאמץ זה, הסכימה צ'כיה איירליינס לשתף פעולה.

השותפות בין PEDI ו-Czech Airlines הניבה פעולה מהירה. חברת התעופה הקצתה מטוסים ספציפיים למשימה, והבטיחה שלפעולת PEDI תהיה התמיכה הלוגיסטית הדרושה. טיסות אלו הפכו לקווי הצלה, נושאות דואר, ציוד רפואי, מזון ושאר חפצים חיוניים ממקומות בינלאומיים שונים לישראל.

אם לא היו טיסות מארה"ב לישראל, איך זה עבד? ואיך זה קשור לצ'כיה? צודקים. דואר PEDI הועבר כמטען מארה"ב, תחילה בטיסות KLM לרומא, איטליה, ולאחר מכן הועבר לישראל על ידי חברת התעופה הצ'כית.

המכתבים הראשונים של השירות החדשני יצאו מניו יורק ב-21 במאי 1948, שבוע לאחר הכרזת העצמאות. שיתוף הפעולה לא היה חף מאתגרים. המרחב האווירי ההפכך, איום היירוט והלוגיסטיקה העצומה של תיאום טיסות בינלאומיות באזור מלחמה דרשו תכנון וביצוע קפדניים. עם זאת, הנחישות של PEDI והמקצועיות של חברת צ'כיה איירליינס הבטיחו שהמשימה תנצל בהצלחה. השירות הופסק ב-28 ליולי 1948 כי התחילו טיסות סדירות.

ההשפעה של המבצע הזה הייתה עמוקה. משפחות שהיו מנותקות מיקיריהן מצאו את עצמן לפתע מסוגלות לתקשר שוב. משלוח ציוד רפואי הציל אינספור חיים, והגעת מזון ושאר חפצים חיוניים סיפקה הפוגה נחוצה מתלאות המלחמה. המכתב המצורף למטה נשלח ב-26 לאפריל 1948 אבל מאחר ולא היה שירות דואר, הוחתם בחותמת "אין שירות – להחזיר לשולח" (Service Suspended – Return to Sender), ובסוף הועבר בטיסה הראשונה של PEDI דרך חברת התעופה הצ'כית שהחתימה אותו בלוגו החברה (שמאל למטה) והגיע בשלום ליעדו.



השותפות בין PEDI ל-Czech Airlines ב-1948 הייתה יותר מסתם פעולה לוגיסטית; זה היה עדות לכוחו של שיתוף פעולה בינלאומי וכושר המצאה אנושי מול מצוקה. על ידי גישור על הפער שנוצר בעקבות המלחמה, הם לא העבירו דואר ואספקה אלא גם מסר של תקווה וסולידריות.

הסיפור של PEDI ו-Czech Airlines, עם ההשפעה המרכזית של יאן מסריק והתמיכה הלוגיסטית של KLM, הוא דוגמה יוצאת דופן לאופן שבו, אפילו בזמנים האפלים ביותר, תמיד יש מי שמוכן להתמודד עם האתגר. באמצעות שיתוף הפעולה ביניהם, הם החזירו לעם ישראל קשר חיוני לעולם, והוכיחו שבנחישות, שותפות ובעלי ברית נכונים אפשר להתגבר גם על החסמים האימתניים ביותר.

נהניתם, ספרו לחבריכם, עוד יותר נהניתם, תרגישו חופשיים לשתף. לא נהניתם, אז אולי תהנו מסיפור הבא.



אז זהו, זה הסיפור של היום, ויש עוד אבל בפעם הבא.

תגובות, הערות, בקשות וכד' ניתן לשלוח אלי ל lf.stamps@gmail.com

אם רוצים להפסיק לקבל את הניוזלטר, נא לשלוח לי מייל חוזר

מוזמנים גם לבקר באתר: <https://stampanstories.blogspot.com>

אתר חדש בנושא גלויות של הסטרייטיפ היהודי: <https://thejewishstereotypes.blogspot.com>

וגם בערוץ היוטיוב שלי: <https://www.youtube.com/channel/UCHGHlvoXTTM0rpyd3zW3lQQ>

סיפורים מעניינים מעולם הבולאות